

Toimintaympäristö

Terttunen

LAAJEMMIN YHDESSÄ

- Yhteistyö on voimaa
- Ei näennäisiä rajoja

ELINYMPÄRISTÖN NÄKYVÄ ILME

- Monen katsomana
- Onko yhteistä näkymää?

TURVALLISUUS

- Sosiaalinen
- Esteetön liikkuminen
- Lunnossa
- Yritystoiminnassa

LUONTO JA IHMINEN

- Kepit ja porkkanat
- Asenteet
- Roskaaminen ja jätteet

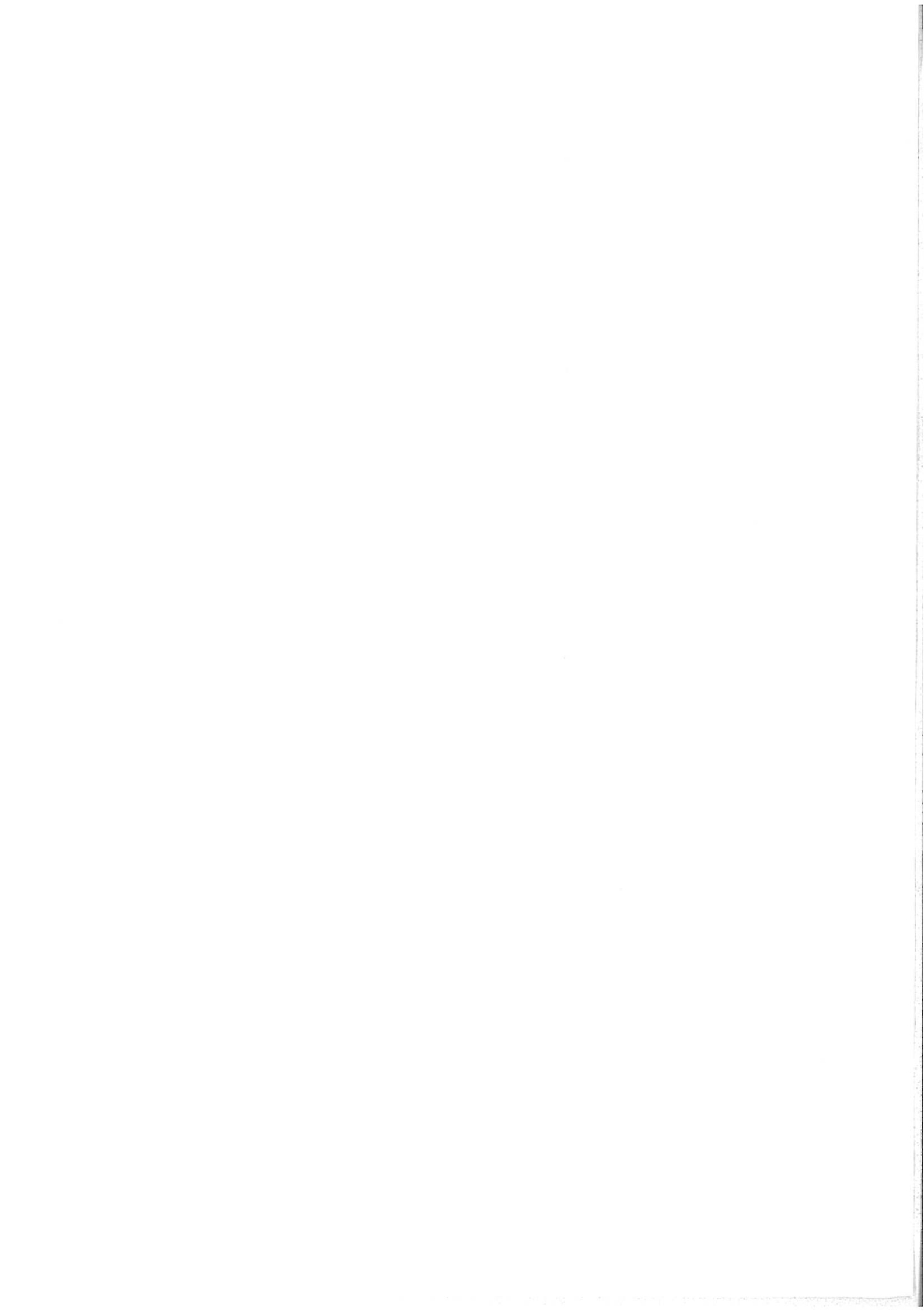
Sydänmaankylän Kyläseuran hallinnoima EMOTR-kehittämishanke

1.4.-31.12.2007

Loppuraportti

Toimintaympäristö Terttunen -hanke
Loppuraportti***Loppuraportin tiivistelmä***

Hankkeen nimi	Toimintaympäristö Terttunen	Hankkeen numero	25670
Hakijan nimi	Sydänmaankylän Kyläseura Ry		
Rahoittaja	Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, maaseutuosasto		
Rahoituserittely	TE-keskus, EU	13500,00	
	TE-keskus, valtio	10500,00	
	Kunta	3000,00	
	Yksityinen/hallinnoija	3000,00	
Toteutusaika	01.04.2007-31.12.2007		
Toteutusalue	Kärsämäen itäiset kylät (Miiluranta, Ritomäki, Saviselkä, Sydänmaa). Osittain koko Kärsämäen kunta		
Yhteistyötahot	Raportissa on luetteloituna yhteensä 32 yhteistoimijaa (kunta ja muut yhteiskunnalliset 11, yritykset 5, kylä- ja muut yhdistykset 11, sekä muut hankkeet 5), joiden kanssa on ollut konkreettista yhteistä tekemistä.		
Tausta ja tavoite	Väestö kohdealueella on voimakkaasti vähentynyt ja ikärakenne uhkaa ”ukottua”. Kohdekylät ovat olleet mukana useissa kylätoiminnallisissa hankkeissa. Havahtumista voimavarojen yhdistämiseen eli useiden merkittävien asioiden yhdessä tekemiseen ei ole toistaiseksi olemassa. Tavoitteena on käynnistää useamman kylän yhteistoimintana alueen tulevaa kehittämistä edesauttavaa toimintaa. Tarttuminen kehittämiseen toteutetaan neljänä eri osaprojektina. Näin meillä, yhdessä tekemisen yleinen aktivointi. Näkyvän kyläilmeen kehittämistyö käynnistyy teemalla Hyvältä näyttää. Ei tipu eikä lirise –osio kuvaa alueen ympäristönsuojeluun ja jätehuoltoon liittyviä seikkoja. Neljäntenä teemana on turvallisuus monessa muodossa.		
Toteutus ja välittömät tulokset vaiheittain	Kehittämishankkeella on toteutettu (tai oltu mukana) yhteensä 17 aktivointitapahtumaa. Niissä on ollut yhteensä mukana 461 henkilöä. Esimerkkeinä mainitaan: SPR/Vapepa Ensiapukurssi 1, josta todistuksen sai 21 henkilöä ja neljään eri kyläkävelytoteutukseen osallistui yhteensä 54 henkilöä.		
Välilliset tulokset	Hallinnoijan ja alueen muiden toimijoiden sekä ulkopuolisten tahojen välille on syntynyt toiminnallisia yhteyksiä. Syntynyt kontaktipiiri ja erilaiset aineistot ovat hyvä pohja tulevien erilaisten hankkeiden lähtökohdiksi. Osa-alueraporteissa niitä on kuvattu teemoittain tarkemmin.		
Tiivistelmän- ja loppuraportin laatijat ja sivumäärä	Hankevetäjä Esko Vähätiitto ja hankeavustaja Sanna Nivala Pää- ja teemaraporteissa 38 varsinaista sivua sekä erilaisia liitteitä 16 sivua.		

Sisällysluettelo

1. Hankkeen perustiedot	s. 3	
2. Tausta ja kehittämistarpeen määrittely	s. 4	
3. Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta: syntyneet tulokset/tuotokset	s. 6	
4. Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen	s. 7	
5. Hankkeen toteutumisen arviointi ja vastoinkäymiset	s. 8	
6. Viestintä	s. 8	
7. Hankkeen toimintojen jatkaminen ja kehittämisehdotukset	s. 11	
8. Epilogi	s. 12	
9. Liitteet		
Liite 1	Messuesite.	s. 13
Liite 2	”Hienot ja huonot paikat esiin kyläkävelyllä” Melkein 3.9.2007	s. 14
Liite 3	”Ympäristöasioissa suunta ylöspäin” Melkein 6.12.2007	s. 15
Liitteet 4-7	Sydänkäpynen-liitteet	s. 16-19
Näin meillä -osaraportti		s. A1-A8
Osa-alue liite A1		s. A9
Hyvältä näyttää -osaraportti		s. B1-B14
Osa-alue liitteet B1-B5		s. B15-B20
Ei tipu, ei lirise		s. C1-C10
Osa-alue liite C1		s. C11
Turvallisuuden ympäristö -osaraportti		s. D1-D6

1. Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Toimintaympäristö Terttunen

Hankenumero 25670

Hankkeen diaarinumero 1386/3410-2006

Raportoijat Hankevetäjä Esko Vähätiitto ja
hankeavustaja Sanna Nivala

Hallinnoija: Sydänmaankylän Kyläseura Ry

Kyläseuran puheenjohtaja Matti Viitala

Kyläseuran toimisto Kyläkeskus Syke

Sykkeentie 40, 86710 Kärämäki

p. 08-773805

Hallinnoijan tilinpito Tilipalvelu Elina Vähätiitto

Sykkeentie 40, 86710 Kärämäki, p. 08-773806

Hankkeen henkilöt ja tehtävät:

Esko Vähätiitto, hankevetäjä

Sanna Nivala, hankeavustaja

Hanke on rahoitettu Pohjois-Suomen
Tavoite 1 – ohjelmasta.

Hankkeen hyväksytty toteuttamisaika:

1.4.-31.12.2007

Ohjausryhmä:

Puheenjohtaja Matti Viitala, Sydänmaankylän Kyläseura, p. 0400-285293 , matti.viitala@proagria.fi

Esko Vähätiitto, Sydänmaan Kyläosuuskunta, p. 08-773805, syke@kylakeskus.com

Riitta Hokkanen, Kärämäen kunta , p. 044-4456 803, riitta.hokkanen@karsamaki.fi

Tuovi Mäki, Saviselän kyläyhdistys, p. 040-5658984, tuovi.m@luukku.com

Pentti Tikkanen, Miilurannan kyläyhdistys, p. 040-7721645, pentti.tikkanen@pp1.inet.fi

Jaakko Ahlholm, Ritomäen ja Kaketinperän alue, p. 08-771748, Kopolantie 5, 86710 Kärämäki

Rita Holopainen , EMOTR-koordinaattorihanke, p. 020-7727018 , rita.holopainen@metsakeskus.fi

Sanna Nivala, Terttunen-hanke, p. 046-8875216, snivala@ulapland.fi

2. Tausta ja kehittämistarpeen määrittely

UUDISTETUN HANKESUUNNITELMAN TAUSTAT JA LÄHTÖKOHDAT

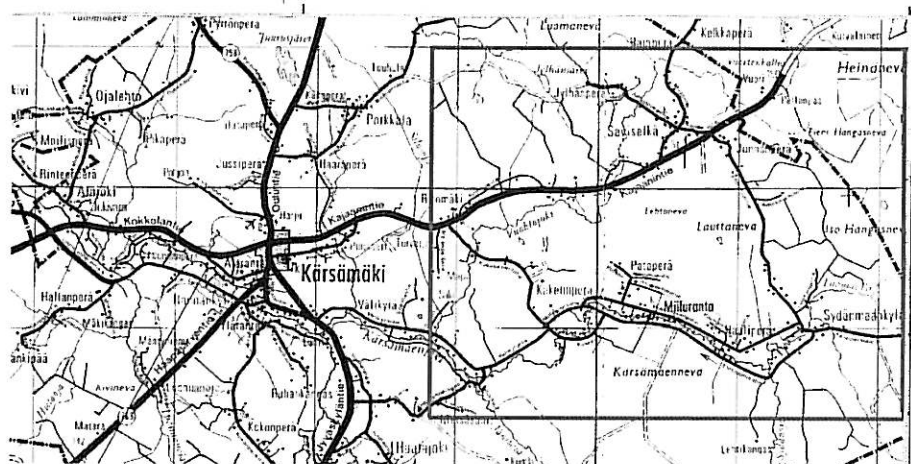
Taustana hankkeelle on edelleen keväällä 2006 tehty hankesuunnitelma. Siinä oli kaikkiaan 16 eri osaprojektia, jotka sisältävät kehittämistoimintaa ja muutamia oli suunniteltuna liikkeellelähtoon liittyviä investointeja. Alkuperäisen hankkeen jälkeen maaseutuosaston virkailijoiden ja yhdistyksemme edustajien kesken on ko. asiasta käyty syksyllä 2006 suusanallisia keskusteluja. Lisäksi uuteen versioon johtanutta keskustelua on käyty sähköposteilla.

Nyt haettavaan kehittämishankkeeseen on alkuperäisestä hakemuksesta otettu 4 osaprojektia uudelleen muotoiltuina. Selkeästi kansainväliseen toimintaan suuntautunut ”Kuningattaren niittymä” osio on erotettu omaksi Leader hankkeeksi. Siitä kehittämisosio on menossa parhaillaan vauhdikkaasti. Heti uuden ohjelmakauden alkuun haetaan projektiin liittyvä investointiosa. Alkuperäisen hakemuksen useita osittain yritystoimintaan liittyviä osioita on jätetty nyt kokonaan sivuun. Niistä tultaneen hakemaan uudella ohjelmakaudella ryppäluontoinen kehittämishanke sekä sen jatkeeksi tuote- ja yritysmaatset investointihankkeet.

HANKKEELLA TOTEUTETTAVAT OSIOT JA NIIDEN TAVOITTEET

Yleisesti osioiden muutos:

Toiminta-alue on nyt yhtenäisesti kohdistu-
massa Kärämäen itäisiin kyliin. Alueella olevilla
kylillä (Saviselkä, Sydänmaan, Miiluranta,
Ritomäki) asuu nyt n. 650 ihmistä, talouksia n. 250.
Enimmillään alueella toimi 4 erillistä kansakoulua.
Nyt alueella toimii 1 yksi ala-asteenkoulu
Saviselässä. Kylillä on ollut erilaisia omia
kehittämishankkeita sekä osallistumista laajempiin
kylätoiminnallisiin hankkeisiin (mm. Kylävalkeat)
Kauttaaltaan on havaittu se, ettei pienien kylien ole
mahdollista toimia kaikissa vain omissa nimissään
ja voimillaan. Päivän henki on selkeästi pyrkimys
yhdessä tekemiseen. Tämä on myös uudistetun
hakemuksen selkeä uuden liikkeellelähdon pelin-
henki.

Tässä uudistetussa muodossa alkuperäisen hankkeen osio "(Näin meillä)" on perusta tälle hankkeelle ja toimii siinä eräänlaisena edellä kulkijana. Lisäksi toimenpiteet kohdistuvat seuraaviin projekteihin:

- Hyvältä näyttää
- Ei liris eikä tipu
- Turvallisuuden syke

Alkuperäiset sisällöt ovat jokseenkin voimassa. Kuitenkaan lyhyemmän ajan pienemmän työpanostuksen vuoksi tulosten valmiudessa ei päästä niin pitkälle, kuin alkujaan oli aikomuksena. Turvallisuus-osion osalta yritysomainen liittymä jää pois ja toteutetaan turvallisuuteen liittyvänä alueellisesti yleishyödyllisellä tasolla

OMA ENNAKKOARVIOINTI

Alkuperäisestä laajuudesta merkittävästi supistettuna hanke auttaa kohdealueen kylien kehittämistoiminnan jatkumista siirryttäessä päätyvältä ohjelmakaudelta uudelle ohjelmakaudelle. Aikaisemmin tehdylle työlle ja saaduille kokemuksille hanke luo lähtöportaan uuden tyyppiselle yhdessä tekemiselle.

Hankkeessa käytetyt menetelmät

Osallistuminen ja yhdessä tekeminen. Toteutetaan toimintaa, jolla järjestetään kohderyhmälle tekemistä ja osallistumista (omat tapahtumat).

Yhteistyö erilaisten toimijoiden kanssa. Hanke on kontaktissa useisiin muiden järjestämiin tilaisuuksiin ja hankkeisiin – hanke verkostoituu ja hakee materiaalia laajasti.

Tiedon, menetelmien ja mallien haku. Sekä hallinto että kohderyhmät etsivät ja käyvät hakemassa vastaavia malleja ja niissä saatuja tilanteita ja kokemuksia (opintomatkat, hankeraportit, tarkennetut tiedot toisten kokemuksista).

Seminaarit; kutsutaan/kerätään "omalle tontille" teemaan liittyvät viranomais- ja muut asiantuntijat - kaikki "saman pöydän" ääreen.

3. Hankkeen tavoitteet ja arvio tavoitteiden toteutumisesta: syntyneet tulokset/ tuotokset

Välittömät tulokset

Kehittämishankkeella on toteutettu (tai oltu mukana) yhteensä 17 aktivointitapahtumaa. Niissä on ollut yhteensä mukana 461 henkilöä. Esimerkkeinä mainitaan: SPR/Vapepa Ensiapukurssi 1, josta todistuksen sai 21 henkilöä ja neljään eri kyläkävelytoteutukseen osallistui yhteensä 54 henkilöä.

Välilliset tulokset

Hallinnoijan ja alueen muiden toimijoiden sekä ulkopuolisten tahojen välille on syntynyt toiminnallisia yhteyksiä. Syntyneet kontaktipiiri ja erilaiset aineistot ovat hyvä pohja tulevien erilaisten hankkeiden lähtökohdiksi. Osa-alueraporteissa niitä on kuvattu teemoittain tarkemmin.

Rakennettu valituissa neljässä teemassa yhteistyösuhteet niihin liittyvien toimijoiden kanssa. Tehty teemoittain tilannetta kuvaavia selvityksiä sekä selkeitä esityksiä jatkotoimenpiteiksi. On jopa käyty alustavia keskusteluja todennäköisten yhteistyökumppaneiden kanssa tulevista hankkeista ja muista toimenpiteistä. Kts tarkemmin osa-alueiden erilliset raportit.

Hankkeella tehdyt toimenpiteet

Keskeisimmät toimenpiteet hankkeen toteutusaikana ovat olleet hankkeessa toteutettuihin teemoihin liittyvät alueella vallitsevan tilanteen kartoitus sekä yhteistyötahojen kartoitus ja kontaktointi.

4. Resurssien käyttö ja kustannusten syntyminen

Hankkeen kokonaisrahoitus sekä rahoittajatahot.

	Budj.	%
EU ja valtio	24000	80
Kärsämäen kunta	3000	10
Julkinen yhteensä	27000	90
Hakijan oma rahallinen raha	1640	5,5
Rahallinen yhteensä	28650	95,5
Hallinnoijan vastikkeeton	1350	4,5
Hallinnoija yhteensä	3000	10
Kaikki yhteensä	30000	100

Hankkeen suunnitellut ja toteutuneet kustannukset

Kustannusryhmä	Budj./€	%	Tot €	Tot %	Indeksi
Henkilöstökustannukset	14850	49,5	14930	49,4	100,5
Matkakulut	3600	12	3419	11,3	95,0
Ostopalvelut	4950	16,5	6111	20,2	123,5
Muut kustannukset					
Toimistokulut	2640	8,8	1221	4	46,23
Vuokrat	2160		2471		
Muut	450	502			
Rahalliset kustannukset yhteensä	28650	95,5	28654	95	100,0
Vastikkeettomat kustannukset	1360	4,5	1598	0,1	117,5
Kaikki kustannukset yhteensä	30000	100	30252	100	100,8

5. Hankkeen toteuttamisen arviointi ja vastoin käymiset

Omat ongelmansa toteutukselle aiheutti se, että alkujaan noin kaksi vuotiseksi aiottu hanke supistui liki puoleen vuoteen. Lisäksi toiminnan tehokkuutta käytännössä heikensi kesä- ja joulukausien sisältyminen seitsemän kuukauden toiminta-aikaan. Noina aikoina ihmisten saaminen tapahtumiin, mm opintomatkalle, osoittautui vaikeaksi. Hanketta on tehty alkuperäisen hankkeen hengessä, mutta jouduttu karsimaan ja tiivistämään toimenpiteitä. Tästä on seurauksena se, että tarpeellista depattia alueella ei ole saatu riittävästi käyntiin.

Alueen (neljä kyläkuntaa) herääminen ja mukaantulo perinteistä kyläkohtaista laajempaan toimintaan on ollut yllättävän vaikeaa. Vanhoista, jopa useampia vuosikymmeniä sitten, muotoutuneista rakenteista pidetään varsin tiukasti kiinni. Vähenevän väestön uudenmalliselle tekemiselle ei ole vielä vallitsevaa yhtenäistä näkemystä. Tässäkin yhteydessä voidaan todeta, että hankkeajan jääminen erittäin lyhyeksi muutti hankkeen luonteen esiselvitymäiseksi.

Hankkeella saatiin valituista teemoista kerättyä paljon aineistoa ja kontakteja, mutta niiden varsinainen työstäminen jää tulevien toimenpiteiden varaan.

6. Viestintä

Hankkeen viestintää ohjaavina määreinä ovat olleet hankesuunnitelmaan sisällytetyt viestintää koskevat kirjaukset.

”Avoin, hyvä viestintä ohjaa toimijoita sekä kertoo tapahtuvasta laajemmin.”

Sisäisen viestinnän toteutus

”Viestinnälle hankkeessa asetetaan oma strateginen painotuksensa. Erityisesti se liittyy hankkeessa mukana olevien keskinäiseen toimintaan. Vuorovaikutteista tiedostamista vahvistetaan kirjallisella sekä sähköisellä, nettisivustolla tapahtuvalla, projektien etenemisen seurannalla.”

Operatiivinen tiedonkulku hankkeen toiminnassa on kulkenut perusmenetelmiä käyttäen; kasvokkain ja puhelimesta keskustelut, palaverit ja sähköposti liitteineen. Myös julkisilla välineillä kuten nettisivustolla ja liitelehdillä on ollut keskeinen merkitys. Vuorovaikutteinen viestintä on tapahtunut hankkeen perustyössä kuten kyläkävelyt, soutu-tapahtuma ja operaatiot koululaisten kanssa. Sen sijaan oman alueen koko joukkoon yhdensuuntainen viestintä eli tiedottaminen on tapahtunut pääasiansa nettisivuston ja paikallislehti Sydänkäpynen liite-osien välityksellä.

Toimintaympäristö Terttunen -hanke

Loppuraportti

Sydänmaankylän Kyläseura Ry

9

Ulkoisen viestinnän toteutus

”Tavoitteena sen keskeiseksi toteuttamiseksi on yhteistyö alueella (koko Kärämäki) toimivan kylälehden kanssa. Määrävälein (3-4 numeroa) lehdessä julkaistaisiin hankkeeseen liittyen ”Terttussanomien” -liite. Toisen ulkoisen median muodostaa sähköinen hankesivusto, joka julkaistaan hakijan nettisivustolla.”

Ulkoisen ja samalla sisäisen tiedottamisen päävälineeksi valittiin Sydänmaankylän-kylälehti. Hallinnoija oli julkaissut omalle kylälleen ja erilaisille tilaajille ympäri Suomea kyseistä lehteä jo kymmenen vuoden ajan. Tämän ja osittain toisen hankkeen paikallista tiedottamista varten Sydänmaankylän levikki ja painatus uudistettiin hankevuoden ajaksi.

Terttus-liitteitä julkaistiin kaikkiaan lehden viidessä numerossa seuraavasti:

Toukokuu 2 x A4-sivua, koko Kärämäki jakeluna 1200 kpl, lisäksi muualle postituksiin ja tilaisuuksiin jakelua varten 300 kpl.

Heinäkuu 4X A4-sivua, koko Kärämäki jakeluna 1200 kpl, lisäksi muualle postituksiin ja tilaisuuksiin jakelua varten 300 kpl.

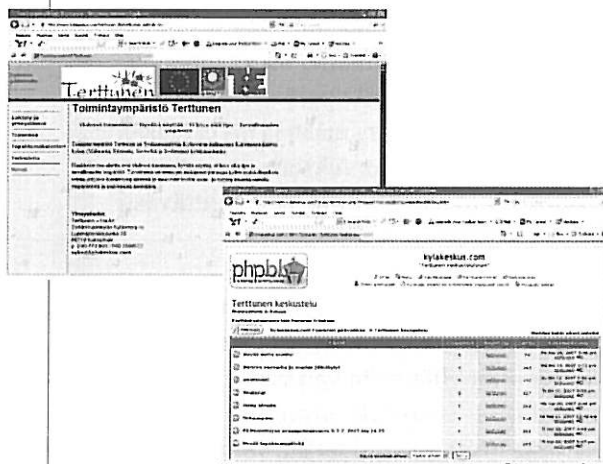
Syyskuu 6 x A4 sivua, koko Kärämäki jakeluna 1200 kpl, lisäksi muualle postituksiin ja tilaisuuksiin jakelua varten 300 kpl.

Marraskuu 5 x A4-sivua, jakelualueena hankekylät 300 kpl, lisäksi muualle postituksiin ja tilaisuuksiin jakelua varten 200 kpl.

Joulukuu 4 x A4-sivua, jakelualueena hankekylät 300 kpl, lisäksi muualle postituksiin ja tilaisuuksiin jakelua varten 200 kpl.

Kaikkiaan hankkeesta julkaistiin omina liitelehtiartikkeleina 21 A4-kokoista sivua., joista raportissa muualla olevien otteiden lisäksi liitteinä (Liite 4)

Hankkeelle tehtiin hallinnoijan sivustolle omat hankemallinnuksen mukaiset sivut. Niissä kerrottiin päivakirjamaisesti, mitä hankkeessa tapahtuu. Sivustolle tehtiin myös kansalaisten vapaaseen seurusteluun tähtäävä turinointipaikka. Keskustelupalstalle ei rohkaistunut kirjoittajia, vaikka tilastoista nähtiin että kurkkaajia sivustolla kävi.

Messu- ja esitetoiminta

Hanketunnuksen suunnitteli Hannele Laitinen Haapavedeltä. Tunnusta on käytetty liitelehtien lisäksi esitteissä sekä hanketta esittelevässä näyttely-osaston sermissä. Hanke osallistui omalla näkyvyydellä kolmeen tapahtumaan; Kyläpäällikköpäivät Lieksassa toukokuussa, Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivät Pyhäjärvellä ja Hyvän arjen avaimet -messuille lokakuussa Ylivieskassa.

Messuesite Liite 1.

Näkyvyys julkisessa sanassa

Hankkeen toimet ja vaiheet, joissa mukana tekemässä olivat myös paikalliset ihmiset, ylittivät julkisen sanan kynnyksen. Kaikkiaan hankkeeseen liittyviä uutisointeja saatiin kerätyksi 8 kpl. Melkein-lehti otsikoi hankkeen toimintaan liittyviä juttuja mm seuraavasti; ”Hienot ja huonot paikat esiin kyläkävelyllä” ja ”Ympäristöasioissa suunta ylöspäin”. Jutut kokonaisuudessaan Liitteet 2 ja 3.

Pyhäjokeutu 5.12.2007

■ Päivän kysymys

Synnyttikö ideapäivä uusia ideoita?

Susanna Tikkanen, Kärämäki

Sydänmaankylän Sykkeessä järjestettiin eilen ideapäivä otsakkeella Tiedon ja yhdessä ideoinnin synergialla hyvää tulevaisuudessa.

Mistä oikein oli kyse, Terttunen-hankkeen hankeavustaja Sanna Nivala?

– Terttunen-hankkeeseen kuuluu niin kutsuttu Ei tipu, ei lirise -osio. Sen tarkoituksena on kiinnittää huomiota ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen. Tilaisuudessa nousivat vahvimmin esille vesistöasiat, mutta myös muun muassa roskaaminen ja jätekysymykset yleensä.

Roskaaminen on asennekysymys, todettiin Kärämäen ideapäivässä. Arkistokuva: Juhani Valli.

Synnyttikö Ideapäivä uusia ideoita?

– Ideoista en tiedä, mutta erittäin hyvää keskustelua ainakin syntyi.
– Ehkä pääällimmäisenä mieleen jäi se, miten hyvin juuri tämän alueen asiat olivat esillä. Maatalous ja turvetuotantohan ovat Käräsmäellä aika isoja elinkeinoja. Suot ovat tilaisuudessa puhuneen Päivi Petroniuksen mukaan tulossa Väpon kanalta loppuun, joten nyt puhuttiin niiden jatkokäytöstä. Maatalouden osalta esille nousivat muun muassa uudet tukimuodot, jotka mahdollistavat viljelijöiden panostukset myös ympäristöasioihin.

Herättikö joku aihealue muita enemmän keskustelua?

– Ilmapäivällä aiheena olleet roskaaminen ja luonnonsuojelu herättivät ehkä eniten monenlaista kommenttia. Aina niissä lopulta päädyttiin toteamaan, että on pitkälti asenteista kiinni, roskataanko, vai jätetäänkö roskaamatta.

Johtaako tilaisuuden järjestäminen johonkin konkreettiseenkin toimintaan?

– Pyrimme kasaamaan päivän annista paketin, joka nopeuttaisi tämän tyyppisten asioiden eteenpäin vientiä sekä kävisi kehittämisen työvälineenä.

Loppuraportointi

Kuvaus hankesuunnitelmassa:

”Kokonaisuuden ja osaprojektien työstäminen tapahtuu päiväkirjamaisesti. Eli syntyy suunnitteluun, toteutukseen ja lopputulosten kuvaukseen liittyvää erilaista materiaalia. Näistä tiivistetään visuaalinen kokonaisuuden raportointi. Eräänä hankkeen, ei kuitenkaan varsinaisena sisältötavoitteena, on tuottaa sellainen hankkeen raportointi, joka on hyvänä käytänteenä kerrottavissa, jopa myytävissä muille.”

Raportointi on niin sähköisenä kuin paperisinkin versiona hallinnon hoteissa. Se rakentuu pääraportista ja neljästä erillisestä teemaosasta. Niissä kaikissa on värikuvitetut mallirakenteiden mukaiset pääkertomukset sekä liitteet. Laajempi hanke- ja raportointiaineisto löytyy hallinnoijalta. Sähköisessä muodossa raportti julkaistaan hallinnoijan sivustolla sekä toimitettuna rahoittajan määräämään osoitteeseen www.hankerekisteri.fi. Paperisena raportit on toimitettu ohjausryhmän jäsenille sekä muutamille muille keskeisille hanketoimijoille. Liimasidottuja x sivun teoksia on saatavissa hallinnoijalta 20 € hintaisena. Teemakohtaisen osaraportin hinta on 5 € / kpl.

7. Hankkeen toimintojen jatkaminen ja kehittämis ehdotukset

Hanketyön aikana omalta alueelta ja muualta saadut viestit ja kokemukset antavat perusteet seuraavansuuntaiselle etenemiselle:

(Näin meillä) 1. Kehitystoiminnan tie on ajallisesti pitkä. Pitää oppia pois entisestä. Uusia rakenteita ei saa "pakottamalla" rakentaa, vaan ne tulevat kun niille on tilaus.

2. Tarvitaan hankeperusteista yhdessä toimimista, jossa konkreettisesti toteutetaan koko aluetta koskettavia toimintoja.

3. Olemassa olevat erilaiset toimijat esimerkiksi 4H, SPR, Kärämäki-seura yms. pitää saada aktiiviseen ja yhteishenkiseen toimintaan. Vaikka toiminnan konkreettinen kehittämisalue on osakunta, voidaan ja pitääkin monet asiat toteuttaa koko kuntaa tai jopa kunnan rajat ylittävänä. Näkyvinä ja koettavina ovat erilaiset myönteisesti kehittyvät toiminnat, hallinnolliset rakenteet jäävät taka-alalle.

4. Sydänmaankylän Kyläseura on hakeutumassa osalliseksi nuorisoseuraliiton hakemaan laajaan hankkeeseen ("Kulttuurikämpä"), jossa tämän hankkeen rakenne- ja muita teemoja kehitettäisiin edelleen.

(Hyvältä näyttää) 1. Sydänmaankylän Kyläseura Ry vie tonttipörssialoitteen kuntaan päätettäväksi ja samalla nopeahkoon toimintaan johtavaksi toteutukseksi

2. Ympäristökuvaan vaikuttavia yhteisöllisiä päätöksiä työstetään Sydänmaankylän Kyläseura Ry:n Kulttuurikämpä- nimisessä osallisuushankkeessa. Nuorisoseuraliiton hallinnoimaan hankkeeseen ollaan hakeutumassa. Rahoituspäätökset vielä puuttuvat.

3. Maisemien näkyvän ilmeen ja ympäristönsuojelullisiin töihin tähtäävän hankkeen suunnittelu käynnistetään välittömästi. Tähän toimintaan kohdistetaan omarahoituksena ns. Vattenfallin ympäristörahaa. Samalla tuleva hanke toteuttaisi tämän hankkeen Ei tipu, eikä lirise -osion esille tuomia kehittämisasioita.

4. Koska hyvän ympäristön ylläpitoon liittyy myös monenlaista yhteisten alueiden ja tavoitteiden tekemistä ja ylläpitoa, tarvitsee se oman toteutuksensa. "Kyläpehtoori" olisi tämän sekä edellisessä kohdassa mainitun kehittämistyön toteuttamistratseja. Siihen tähtäävä työ on käynnistettävä samanaikaisesti muiden kehittämistoimien kanssa.

(Ei tipu, ei lirise) 1. Konkreettisiin toimenpiteisiin ryhtyminen; jokin toimija (esim. Sydänmaankylän Kyläseura Ry) käynnistää kehittämishankkeen.

2. Hankkeessa paikalliset ihmiset ja yhteisöt kuin myös ulkopuoliset asiaan vaikuttavat tahot ovat mukana.

3. Hankkeessa tehdään suunnitelmat, päätökset sekä aloitetaan useimmat toimenpiteet, joilla saadaan ote kehittämiseen.

4. Paikallisena hankerahoituksena käytetään ns. Vattenfall-ympäristörahaa. Hanke voisi ajallisesti olla 2009–2013.

5. Erillisenä omana projektina, Kärämäen kunnan elinkeinotoiminnan aktivoivana, saatetaan liikkeelle jätevesiasetuksen vaatimien toimenpiteiden käynnistyminen. Tavoitteena siinä voisi olla järjestelmäntuottamismalli / -kokonaisuus, joka koostuisi useammista yrityksistä (vrt. Jyväskylän alueen kokemukset Liite C1).

(Turvallisuuden ympäristö) 1. Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaista yritys lähtöistä turvallisuuden tuottajan kehittämistä on perusteltua jatkaa.

2. Tämä tulee tapahtumaan Turvallisuuden Sykkeen nimissä, eli Sydänmaankylän Kyläosuuskunta ottaa turvallisuuden yhdeksi tuotealueeksi. Työ jatkuu (ilmeisesti) sillä, että alueelta muodostuvassa yritysrenkaassa (kehittämishanke) turvallisuus on yksi kyläosuuskunnan kehittämisasioista.

3. Alueellisen turvallisuuden teknillisten välineiden kehittäminen ja soveltaminen käytäntöön voisi jatkua laajemmissa ko. tyyppisissä hankkeissa (esim. Centrian hallinnoimana).

8. Epilogi

Lausimme joulukuussa ilmestyneessä kylälehdessä erityisesti paikalliselle väestölle tarkoitettua hankkeen päätössanat, jotka seuraavana lainauksena kokonaisuudessaan.

Työ, mikä hankkeessa on saatu alulle, tarvitsee jatkotoimintaa. Tämä on kiinni siitä, kuinka hallinnoija eli Sydänmaankylän Kyläseura saa liikkeelle toimintaa, jolla kehittämiseen ryhdytään; oman hallinnon hankkeina tai hakemalla muiden vetämistä teemahankkeista vaikuttavuutta alueelle. Mahdollisista tulevaisuuden kehittämistoimenpiteistä olemme esittäneet esimerkkejä osaraporteissa.

"Hanke loppusuoralla

Terttunen-hanke lähenee loppuaan. Kesän ja kuluneen syksyn aikana on kuitenkin ehtinyt tapahtua monenlaista. Yhdessä soutamista harjoiteltiin naisporukalla elokuussa. Ja tarkoitus on, että ensi kesänä jatketaan samassa hengessä. Tulevan vuoden tammikuussa kokoonnutaan vielä suunnittelemaan ensi kesän ponnistuksia, joten mieltikäähän mieleisiä tempauksia!

Hankkeen yhdessä toimimisen hengessä on kehitetty yhteistyötä myös erilaisten organisaatioitten kanssa. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun kanssa järjestettiin ensiapukoulutusta alueen asukkaille loppusyksystä. Ja samaan turvallisuusteemaan liittyen on kylän esteettömyysasioita viety eteenpäin yhteistyössä ISTO-hankkeen kanssa. Tämän toiminnan tuloksena on saatu tervalaavulle inva-hyyssi.

Kylämaisemat ja niiden kehittäminen nostettiin tapetille kyläkävelyin jokaisella hankealueen kylällä. Kävelyihin osallistui mielestäni huikea määrä porukkaa! Kiitokset. Muistiinpanoista yritetään koota jotakin kättä pitempää kylänäkymien kehittämiseksi. Osallistuimme Kyläkävely kulttuurimaisemassa -tapahtumilla maa- ja kotitalousnaisten valtakunnalliseen kampanjaan ja sieltä kiitoksena jokainen kävelijä on saamassa jonkin pienen muiston osallistumisestaan. "Lahjuksia" jaetaan varmaankin tammikuun ideaillassa – kaikki paikalle siis.

Syksyllä Kärsämäen lapset ja nuoret piirsivät ja valokuvasivat ympäristöään kilpaa. Tulosten julkistamista ja näyttelynavaajaisia vietettiin pääkirjastossa marraskuussa. Hienoja töitä kertyi satamäärin ja niiden antia aiotaan hyödyntää näkymäasioissa.

Viimeisimpänä isompana asiana pidettiin ideapäivä ympäristöasioihin liittyen. Keskustelua aiheuttivat maa-, metsä- ja turvetalouden ympäristöratkaisut sekä jätehuolto-, jätevesi- ja roskaamiskysymykset. Päivän esityksistä kootaan paketti tulevan kehitystyön pohjaksi. Toivottavasti ympäristöasioihin saadaan näin potkua.

On retkeilty. On kerrottu ja tiedotettu. On osallistuttu ja opiskeltu. On haettu tietoa ja ihmisiä. Kysely ja soiteltu ja ideoitu. Ja soiteltu. Ja häiriköity. Emmekä vieläkaan lupaa olla tarttumatta luuriin. Näkemisiin tammikuussa!"

Esko Vähätiitto ja Sanna Nivala

Toimintaympäristö Terttunen -hanke

Loppuraportti

Messuesite

Liite 1

Hyvältä näyttää

Mitä kyläkuva näyttää ja miten sen eri toiminnot sijoittuvat? Osaprojektin tavoitteena on yhteisen tavoitteellisen kyläilmesuunnitelun aikaansaaminen ja kyläilmeen kehittyminen myönteisemmäksi. Alueen mahdollisuudet ottaa vastaan uusia elinkeinonharjoittajia, asukkaita ja matkailijoita paranevat.

Ei tipu, ei lirise

Hankkeella pyritään vaikuttamaan maa- ja metsätalouden valumiin ja suojavyöhykkeisiin, kiinteistöjen jätevesien käsittelyyn liittyviin ratkaisuihin ja ympäristön siisteyteen yleensä.

Turvallisuuden ympäristö

Turvallisuuden ympäristö-osion tavoitteena on turvallisuuden kehittäminen asuin ympäristössä ja yrityksissä sekä sosiaalisen turvallisuuden tunteen lisääminen.

Yhdessä toimiminen

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on asukkaiden, yritysten, erilaisten toimijoiden ja etenkin kylän välisen yhteistyön parantaminen ja uusien yhteistyötapojen löytäminen ja siten konkreettisen yhdessä toimimisen aikaansaaminen.

Toimintaa

Toimintaympäristö Terttunen järjestää tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä tapahtumia teemoihin liittyen. Toiminnan avainsanoja ovat avoimuus, yhteistyö ja verkostoituminen.

Lisää hankkeesta ja tapahtumista osoitteessa http://www.kylakeskus.com/tertunen_fin/ tertunen_esittelv.htm

Toimintaympäristö Terttunen

- VIHITYSYNTÄ
- TURVAA
- HWVINVOINTIA

YHDESSÄ TOIMIEN

Toimintaympäristö Terttunen on Sydänmaankylän Kyläseuran hallinnoima Kärämäen itäisten kyläen kehittämishanke.

Hankkeen osa-alueita ovat yhdessä toimiminen, hyvältä näyttää, ei lirise eikä tipu ja turvallisuuden ympäristö.

Tavoitteena on teemojen mukaisesti parantaa kylän mahdollisuuksia toimia yritysten toimintaympäristönä ja maaseutuväestön asuin- ja työympäristönä samalla ympäristöstä ja maisemasta huolehtien.

"Hienot ja huonot paikat esiin kyläkävelyllä"/Melkein 3.9.2007

Liite 2

G melkein 3.9.07

13

Hienot ja huonot paikat esiin kyläkävelyllä

Asta Kemi, Kärsmäki

Kyläkävelyt alkoivat Käämä-
niemi- ja Mäkelän kirkko-
kyläseurasta. Kyläkävelyn tarkoitus on oman
kylän maisemien ja ympäristön
arvioiminen ja parantamishu-
ketojen etsiminen. Mäkelän-
niemi- ja Mäkelän kirkko-
kyläseuran kävelyt alkoivat
Käämäniemi- ja Mäkelän
kirkko- ja kyläseurasta. Kä-
velyn tarkoitus on oman
kylän maisemien ja ympäristön
arvioiminen ja parantamishu-
ketojen etsiminen. Mäkelän-
niemi- ja Mäkelän kirkko-
kyläseuran kävelyt alkoivat
Käämäniemi- ja Mäkelän
kirkko- ja kyläseurasta.

Tuovinen kertoo, että viimeksi Mäslurannan kyläkunnan kehittämiseksi tehtiin kaksikokous Sari Hirvosen toimesta vuonna 2002. Tuolloin ehdotettiin vesakoiden raivausta pellalta, jokivarainkylmyksen arvaamista ja puutettiin rakentamisesta ns. elintasopisteiksi. – Osa töistä on toteutettu. Esimerkiksi vesakoiden poisto on ollut nyt suhteellisen onnistunut. Kukaan ei ole kuitenkaan kertonut

Kyläkävelyt kulttuurimai-
semmassa on maa- ja kotitalo-
uksen valtakunnallinen
kampanja oman kylän maase-
män ja luonnonarvojen vaa-
limiseksi ja parantamiseksi.
Kävelyllä ei puututa maanomis-

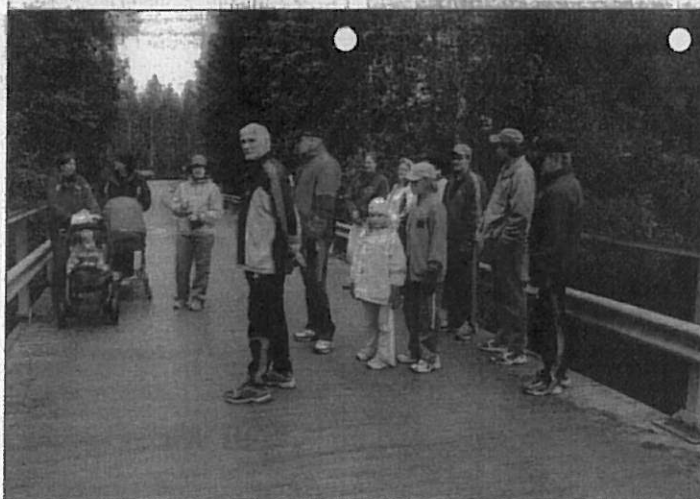

Matti Tuovinen (vas.) johdatti Millurannan kyläiset kävelylle oman kylän pienimpiin kulttuurimaisemiin ja luontokohteisiin sekä etsimään parannuskohteita kyläkuvan kohentamiseksi.

tusoloihin tai yksityisten pi-
hanhoitoon, vaan tarkkaillaan
kylämaistensa kokonaisuutena.
Määränsä kyläkärälyni jufce-
tivat Terttunen-hanki ja kylä-
läiö vltuieröyö.

– Tärkeintä on, että kävijä kirjoittaa paramuuttujien nimistä. Niitä ei pidä yrittää muuttaa, vaan ne on pidettävä vakiina.

hankkuvuutta Sanna Nivala Toimintaympäristö Testtunen-hankkeesta. Vastaava johtaja ja järjestäjän työryhmän puolesta Rittinen, Savielän ja Sydänmaan kylä.

**Kärsämäen Sotaveteraanit ja -invalidit
RUSKARETKI ROKUALLE**

Penninien ruusareksi Rokalle ma 17.9.2007. Lähtö
aamulla klo 9.00 K-talusta edusti ja palasi n. klo 15.00
Rokalle. Perillä tulokseen vierit, ryhmäkuinkaatuuko (kuntaka-
si), lounas ja lähtökassat, kaikki on mahdollista haastasta
reipasti uukilukiminen väylästä on kukaan. Monni palvelut
on varata ennakko kuntakassa kassasta omalla
kustannuksella. Matka on maksimoin
yhdistysten jäsenille ja muilla peritiään
osanottajaksi 25 euroa. Tervetuloa
mukaan. Yhdyntönnöt ja ilmoittautumiset
maantiaisiin 10.9.2007 mennessä Pekka
Anttilalle puh. 040 7644 956 tai 771 610

ASIANIESPALVELU
PEIDA ANTILA

MYYDÄÄN KÄRSÄMÄLLÄ
Asiakkailla myynnissä omakotitalo chi+2hu+k+s+ph/wc, ha 66,3 m², vaimo. 1973, peruskorjattu kunnossa tilalle 1999 ja hyväkuntoinen ulkoavasto v.m. 2004 hyvin hoidettu pihassa. Tontti 1200 m² rajoittuu puistoalueeseen. Osoitteessa Riihimäentie 18 pienokti uunipaikalla - kannattaa tutustua. Hp. 70.000 € tai tee tarjous. Myyjä pidättää oikeuden hyväksyä tai hyljätä tarjoukset.

Yhteystiedot ja esittely:
Asiamiespalvelu Pekka Anttila
Aikahelin 2, FI-06710 Karkkila
Puh. (09) 771 610, Mäntymäentie 040 7044 956
Sähköposti: pekka.anttila@asiamiespalvelu.com
Kotisivut: www.asiamiespalvelu.com

**Pohjois-Pohjanmaan
Kyläpäivät
Pyhäjärvi 7.-8.9.2007**

PERJANTAI 7.9.2007 "SEMINAARIPÄIVÄ" Hotelli Pyhästömi

[illegible]

Tested Reelbind 2,728	AKKALU
Reelbind 2,728	Yamada 10

LAUJANTAI 8.9. "MARKKINAPÄIVÄ" Hotelli Pyhäsalmen takapiha

Ks 10.03	Maailmanlaulu meän Kansojen tai kansainvälinen laulu
Ks 10.15	Koti muistuttaa Kansojen lauluja
Ks 10.30	Pohjois-Pohjalmaan Vastan Kyla 2006 Pöytäkirja, loppuklausuli laulu sitten lauluja esittävät Pöytäkirja Kyla
Ks 11.15	Tuulijän Karkkari Kyla
Ks 11.30	Koti Pohjalmaan Vastan Kyla siltä Välkkauskilman Vastan Kyla 2001 Etäki, Ahto Hankkari
Ks 11.45	"Aika karkkari" Etäki Hankkari
Ks 12.00	Pohjois-Suon Vastan Kyla 2006, Pohjois-Pohjalmaan Kyla
Ks 12.15	Koti muistuttaa Pohjois-Pohjalmaan T-Funkti on jättä laulu laulu
Ks 12.40	Tuulijän Kyla
Ks 12.00	Koti Vastan Kyla 2006, Pohjois-Pohjalmaan Vastan Kyla
Ks 12.30	Koti Vastan Kyla 2006, Pohjois-Pohjalmaan Vastan Kyla
Ks 12.40	Vastan Karkkari on jättä laulu
Ks 14.30	Karkkari

Markingsplacenta ektodermatid Pallen fort. iøvrigt formstet, skildret som:

”Ympäristöasioissa suunta ylöspäin”/Melkein 6.12.2007

Liite 3

Ympäristöasioissa suunta ylöspäin

Asta Kemi, Kärämäki

Maatalouden ympäristöasioista puhuttavat Kärämäen Sydänmaankylällä tänä aina järjestetyssä ympäristöasiain illassa. Keskusteltiin maatalouden ympäristöasioita, jotka ovat maatalouden ympäristöasioita. Maatalouden ympäristöasioita on ollut, eivät viljelijät puheita nielle Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen kehittämispäällikkö Eero Merilän sanoja sitä, että vi puolet vesistöjen haju- ja makuu-ongelmista aiheutuu maan- ja metsätaloudesta. Merilän mukaan nämä voidaan nykyisillä tavoilla tutkimusmenetelmillä selvästi osoittaa. Viljelijät nauttivat siitä, että heitä sylläistään liikaa. Suurin osa hoidon ympäristöasioista on maataloudesta. Ongelmia on ehkä 10 prosentilla tiloista, joissa viranomaiskeinot ovat hantamattomia puuttamaan.

– Kuluneen 50 vuoden aikana tapahtuneet läimälyt näkyvät nyt ja usin vielä keräntyvät luonnossa. Jos tämän päivän ympäristösuojelun neidat olisivat olleet silloin käytössä, tilanne olisi hyvä, Merilä sanoo.

Merilä kehotti ortamaan myös ilmastomuutoksen vaikutukset vakavasti. – Jos kolme vuotta sitten Ylivieskassa satanut rankkasade olisi osunut tänne, olisi koko kylä ollut yhä aakeeta, haakeita järviä. Ja vastaava esimerkki löytyy Oraisista ja Vantaalta. Samoin toissakesäinen poikkeuksellinen kuivuus.

Merilä ei kannattanut kiinteistökohtaisia jättesäätöjä. Hän kehotti liittymään siirtovierailiin joka paikassa, missä sen suinkin on mahdollista.

listä. Kiinteistökohtaiset järjestelmät ovat Merilän mukaan väliaikainen ratkaisu, joka kestää kymmenen vuotta ja vaatii asukkailla jatkuvaa huoltoa.

TE-keskuksen maaseutuasiasta vastaava Johanna Helkimo kritisi sitä, että ympäristöasiat suunnataan uudella ohjelmakaudella vahvemmin Etelä-Suomeen. 93 prosenttia viljelijäistä saa erilaisia ympäristöä elinkeinonsa. – Tulevat ovat yksimielisiä siitä, että huono suunta ympäristöasioissa on saatu ainakin pysäytettyä, Helkimo sanoo.

Uusia tukimuotoja

Vuodesta 2008 lähtien ympäristötukea maksetaan myös nä eläintuotannollisiin investointeihin. Tukea voi saada perinteisistä eläintuotannon alkuinvestoinneista, kun- nostukseen ja sitaamiseen eläin- monivalkutteen kosteuden pe- rustamiseen. Näitä tukia voivat hakea niin viljelijät kuin kyläyhdistyksetkin. Uutta on myös il- mastomuutoksen huomioon ottaminen viljelyssä siten, että turvepeltoille suostellaan pitkäikäistä nurmiviljelyä ja muokkauksen karsimista.

Helkimo piti huolestuttavana kehityssuuntaa, jossa luomutuotteiden määrä vähenee jatkuvasti. Tilaisuuteen osallistuneet viljelijät arvelivat, että luomutuotanto loppuu kokonaan. Syynä on rehun sa- taprosenttien luvutuutos, mikä nostaa rehun hinnan liian korkeaksi.

Pohjois-Pohjanmaan Metsä- keskuksen Irmeli Ruokanen huomautti, että suometsissä on

edelleen erittäin paljon työas- teja. – Pohjois-Pohjanmaalla kunnostusajustusten määrä tuli- si nostaa 2,5-kertaiseksi nyky- tasosta. Nykyisen Kemera-lain mukaan kunnostusajustuksia ei tehdä ilman vesienpuhdistus- mia.

Ympäristöasioiden ideapäivä liittyi Sydänmaankylän hallin- noimaan Terttunen-hankkeen, jonka yksi osiosta on nimitetty ”ei tipu, ei liirac”.

Eero Merilä ja Johanna Helkimo puhuivat maatalouden ympäristöasioista kyläkeskus Sykkeessä. Ympäristöasioissa huono suunta on saatu pysäytettyä. Ilmastomuutoksesta aiheutuu kuitenkin lisää kysymysmerkkejä.

Automaattiset akkulaturit
Aykkaat inventointiteknikaan perustuvat akkulaturit kaikille akkutyypille. Voidaan kytkeä laukukseen pikiksi aliksi. Siat- ta ulkokäyttöön.

Calix 3700
Tuote 930-CS

Sähkölämpöistuin 12V lämpötilan säädöllä
Savukkeen lämmitys ulosloin, lämmityslehto säädettävissä 65°C tai 35°C.

King 1890
Tuote 942-12M

Autovaraosa P. Junttila
Kalliontie 40 Nivala
Puh. (08) 442 599, lit. 040 521 6637

Aukioloajat: ma-pe 9-17, la 9-14

SM1208 (0.8 Amp)
akulle 1.2 - 35 Ah
Tuote 297-10-SM1208

4800

SM1236 (3.6 Amp)
akulle 2 - 120 Ah
Tuote 297-10-SM1236

5700

SM1270 (7.0 Amp)
akulle 20 - 225 Ah
Tuote 297-10-SM1270

11000

edeca

Toukokuu 2007

Sydänkäpynen

9

Hankepäättöksen mukainen tiivistetty hankekuvaus:

Kärsämäen Sydänmaankylälle ja sen ympäristöön sijoittuvan hankkeen lähtökohtana on alueen kehityksellinen nykytila. Sydänmaankylä on omavoimaisesti toteuttanut useita hankkeita ja ollut mukana laajemmissa kylien kehittämisprojekteissa. Toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa Kärsämäen itäisille (Saviselkä, Sydänmaan, Miiluranta, Ritomäki) kylille, mutta muutkin Kärsämäen kylät voivat osallistua hankkeeseen. Toimenpiteet tehdään hankkeessa neljänä osaprojektina; yhdessä toimiminen, kylien ilme, valumat vesistöön, sekä turvallisuus ympäristössä. Kehittämishankkeen kokonaiskustannukset ovat 30 000 euroa. Viestintä on keskeinen tekijä tulosten saavuttamisessa. Sekä mukana oleville, että ulkopuolisille kerrotaan hankkeen toiminnasta niin painetulla tekstillä kuin hankkeen omalla verkkosivustolla. Hankeaikaiseksi työllistymisvaikutukseksi arvioidaan n 3/4 henkilötyövuotta. Alueen kylien, syrjäisen maaseudun, kehittämisen kannalta hankkeella on ratkaiseva merkitys. Jo vuosikymmenen jatkunut alueen kylien aktiivinen omaehtoinen toiminta tarvitsee jatkoa.

Toimintaympäristö Terttunen

TE-keskuksen maaseutuosasto hyväksyi laajemmasta hakemuksesta neljä osaprojektia. Toteutusaika supistui runsaaseen puoleen vuoteen. Kuitenkin nyt hyväksytyllä tukirahoituksella saadaan kylien yhdessä toimiminen liikkeelle. Toiminta osoittaa onko tulevaisuudessa pitemmälle meneviin pyrkimyksiin aihetta.

Hankkeen hakijana ja hallinnoijana on Sydänmaan Kyläseura ry. ja hanke-aika on vuoden 2007 loppuun. Kokonaisuutena hankkeen budjetti on 30 000 euroa, josta valtion ja EU:n osuus on 80%. Kärsämäen kunnan osuus on 10% ja hakijan 10%, joka voidaan tehdä puoleksi luontaisuuksien ja puoleksi rahallisen rahana.

Hankkeen neljä osaprojektia

“Näin meillä” – yhdessä toimiminen

Keskeistä on konkreettisen yhdessä toimimisen aikaansaaminen. Se pohjataan kylien yhteisesti toteutettavalla tapahtumaohjelmalla. Kylien edustajat tekevät hankekaudelle yhteisen tapahtumaohjelman. Pohjana on jo vuoden aikaiset kokemukset yhteisistä tilaisuuksista. Merkittävä toimintamuoto on yhdessä tehtävät opinto- ja tutustumismatkat.

“Hyvältä näyttää”

Tavoitteena on ainakin seuraavat konkreettiset asiat: tehdään yhtenäinen karttapohja alueesta ja siellä olevista toiminnoista sisältäen myös keskeiset maastorakennelmat ja polut, käynnistetään ympäristön esteettisen suunnitelman työ sekä listataan ja tulostetaan alueen “tonttipörssi”

“Ei lirisä eikä tipu”

Muodostetaan ja käynnistetään työfoorumi, jonka tehtävänä on kaikkien alueen vesistöön kohdistuvien valumien saaminen yhteiseen dokumenttiin. Lisäksi projekti tekee alustavan työn, joka johtaa kyseisessä asiassa omaan kehittämishankkeeseen tai sitä edeltävään esiselvityksen tekemiseen.

“Turvallisuuden ympäristö”

Hanketyössä osioon tehdään ainakin seuraavia toimenpiteitä: kootaan turvallisuuteen vaikuttavista organisaatioista ja muista toimijoista yhteinen tilannekuvaus, josta selviää itse kunkin tavoitteet ja mahdollisuudet kokonaisvaltaiseen yhteistoimintaan turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Hankkeen organisointi

Parhaillaan järjestellään hankkeelle ohjausryhmää, johon tulee kyläkuntien, kunnan ja rahoittajan edustukset. Haussa on hankkeeseen Hyvin ilmeisesti tehtävään löytyy hyvin kykenevä henkilö. Hankkeen vastuullisena vetäjänä toimii Esko Vähätuhto. Toimisto- ja viestintäyhteydenpito tapahtuu Kyläkeskus Sykkeessä.

Hankkeella on jo laadittu oma Tertus-logo. Ensimmäinen konkreettinen hanketoimenpide on tutustumis- ja opintomatka Pohjois-Karjalaan, ks. ilmoitus takasivulla.

Heinäkuu 2007

Sydänkäpyinen

9

Terttunen - Miilurannan, Ritomäen, Saviselän ja Sydänmaan yhteinen kehittämishanke.

Hankkeen pääteemat ovat yhdessä toimiminen, ympäristön ilme, vesistö- ja jätevesiasiat sekä ympäristön turvallisuus. Kokoavana tavoitteena on turvallisen ympäristön ja myönteisen kyläilmeen kehittäminen yhteistyössä asukkaiden, yrittäjien ja erilaisten toimijoiden kanssa.

Hanke pyrkii järjestämään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä tapahtumia ja tempauksia teemoihin liittyen, mukaan tarvitaan kuitenkin teitä! Innostutaan asuinympäristömme ilmeen ja turvallisuuden säilyttämisestä ja kehittämisestä yhteistuumin!

“Inva-huussi” tervalaavulle

Toimintaympäristö Terttunen yhtenä kehittämisalueena on ympäristön turvallisuus. Se on suunniteltu toteutettavan neljänä osa-alueena. Toisena ajatuksena siinä on yhteistyö olemassa olevien hankkeiden ja toimijoiden kanssa. Yksi yhteistyökumppaneista on Ylivieskassa toimivan Centrian hallinnoima ISTO-hanke, jonka tarkoituksena on edistää itsenäistä suoriutumista ja osallistumista erilaisissa toimintaympäristöissä. Sydänmaan kyläosuuskunta on liittynyt hankkeeseen omien toimintojensa kehittämiseksi erityisesti matkailuasiakkaita ajatellen.

ISTO-hankkeen projektisihteeri Sanna Hiltula (vas.) ja Maija Löytynoja tutustumassa tervalaavuun ja sen ympäristöön 26.6.

Ensimmäisenä yhteistyössä tapahtuvana kehittämiskohteena on tervalaavun toimintaympäristön rakentaminen esteettömäksi. Laavun varustukseen tullaan rakentamaan yhteisvoimin ”huussi”, johon pääsee myös rullatuolilla. Rakennus tulee toimimaan myös esimerkkinä muille vastaaville luontomatkailukohteille. Suunnittelutyö käynnistyy välittömästi ja rakennus valmistuu syksyn aikana. Tavoitteena on, että laavun toiminnot kaikilta osiltaan ovat valmiina kevääseen mennessä.

ISTO:n tavoitteita ja palveluita voidaan käyttää hankealueen muissakin kohteissa.

Hankkeessa tapahtuu...

Turinointia-keskustelupalsta kyläläisille.

Sydänmaan Kyläseuran ja Sykkeen websivuille avatulla Terttunen-sivustolla voit antaa äänesi kuulua. Turinointia-palstalla kyläläiset ja muutkin asiasta kiinnostuneet voivat osallistua keskusteluun ihmisten ja kylien arjesta. Keskustelupalstalla voit vaikkapa ilmoittau-

tua kukkienkastelijaksi, etsiä puunpinoajaa, esittää ajatuksiasi ja ideoitasi maailmanmenosta yleensä tai kertoilla ja kysellä kuulumisia muuten vaan... Palstalle pääset käyttäjätunnuksella terttunen ja salasananalla terttunen.

Syyskuu 2007

Sydänkäpynen

5

Naisenergia tarttui airoihin

Terttuset naistensarjan ykkösiä. Kirkkovenesoutu kokeiltu - uusia ideoita kehiin.

Toimintaympäristö Terttunen -hankkeen yhteistyöteeman merkeissä kyliemme naiset osallistuvat Hiihensoutuun Pyhäjärvellä lauantaina 11.8. Meno oli letkeää ja voitto tuotiin kotiin tyyliä.

Pyhäjärven Hiihensoutu järjestettiin nyt toista kertaa. Hiisiheimo matkailuyhdistyksen, Pyhäjärven pohdin jääkiekkojaoston ja Vieraskorree-hankkeen järjestämässä kilpailussa oli sarjat kilpa- ja retkijoukkueille sekä naisten sarja. Kaikissa sarjoissa soudettiin kahdentoista kilometrin matka kirkkovenellä. Lähtö- ja maalialueet olivat Niemelänrannan Matkailukeskuksen rantavesissä. Reitti kulki Pyhäjärven selkää Savontien alitse Junttiselälle, josta käännettiin paluumatkalle. Kilpailut juonsi Ylen urheilutoimittaja Marko Terva-aho.

Naisten sarjassa voiton taakeena oli tyyli ja mielikuvitus ja vastustajien puuttuessa joukkueemme oli ehdottomasti päivän näkyvin ja kuuluv. Menestyksekkäässä joukkueessamme soutivat Anu

Karvoskylän kyläyhdistyksen puheenjohtaja Ritva Jämsä (oik.) viitsasi veneen käytössä ja antoi soutuvinkkejä meille silloin vielä "keltanokille"

Ahlholm (perämies), Heli Keckman, Jaana Kyllönen, Anita Laitila, Suvi Luomajoki, Hanna Nivala, Sanna Nivala, Terhi Salonurmi, Tarja Smolander, Teija Tuovinen, Katariina Viitala, Pirjo Viitala ja Sisko Vähätiitto. Blondityyli herätti hilpeyttä ja ihailua (ymmärrystä) järjestäjien ja yleisön keskuudessa ja saimme käydä pokkaamassa ykköspalkinnon suurten suosionosoitusten saattelemana.

Kirkkovenesoutu oli joukkueelle ennestään kokeilematon laji, joten kilpailuun valmistauduttiin testaamalla karvoskyläisten kirkkovenen heinäkuun lopussa. Varsinaista tyyliä ja tekniikkaa hiottiin yksin ja

yhdessä ennen koitosta. Laulun-sanoja ja iskulauseita joukkueelle oli rustannut Jouni Estola ja huutosakki valmistui tapahtumaan banderolleja maalaamalla.

Muutamista rakoista huolimatta soutajien mielipide matkan rasittavuudesta oli iisi ja tunnelma pysyi korkealla loppuun asti. Veneessä keskusteltiin jo ensi kesän koitoksista, josko jostain löytyisi mukava kisa, johon osallistua yhdessä... Koska tavoitteellisuus hieman kärsi vakavan vastuksen puutteesta, lajin vaihtokin tulee kyseeseen...

Marraskuu 2007

Sydänkäpyinen

7

Tuhlataanko luonto?!!

Harvaanasutulla maaseudulla ihmisten toimintaympäristön elinolosuhteet määräytyvät luonnon sekä ihmisten omien tekemisten perusteilla. Luonnon olosuhteissa muutokset tapahtuvat hitaasti. Tiedossa on, että ilmastokausien muutokset vievät jopa kymmeniä tuhansia vuosia. Ihmisten tekemiset toimintaympäristössä näkyvät jo muutamien vuosikymmenien muutoksista. Rakentamisen sekä maa- ja metsätalouden muutokset ovat hyviä esimerkkejä siitä.

Julkinen (ja demokraattinen) hallinto pyrkii omalta osaltaan säätämään ihmisten toiminnan vaikutuksia. Se antaa säädöksiä, valvoo toimintaa, aktivoi taloudellisilla panoksilla kehitystä haluttuun suuntaan, jne. Yksittäisten toimijoiden (esim. ihmisten) käyttäytyminen asiassa tapahtuu taloudellisten intressien, tiedostamisen, mieltymysten yms. vaikuttimien perusteella. Maan omistamisella on edelleen suuri vaikutus toimintaympäristössä tapahtuvassa kehityksessä.

Pohjois-Suomen tavoite 1. ohjelmassa ohjelmakausi päättyi vuoden 2007 lopussa. Sydänmaan Kyläseura haki kehittämishankkeen ohjelmakauden loppuun. Käytännössä toiminta-aika supistui lähes puoleen vuoteen. Varsinaisesti Toimintaympäristö Terttunen -hanke ei ole ns. esisuunnitteluhanke, mutta lyhyestä toiminta-ajasta ja tavoitteiden moninaisuudesta johtuen se kuitenkin jää käynnistäväksi ja "latuja avaavaksi" hankkeeksi.

Toiminta-alueena hankkeella on Kärämäen itäiset kylät, soveltuvin osin se voi olla koko Kärämäkeä koskeva. Hallinnoija on aikaisempaan hankkeissa saamaansa kokemukseen liittyen katsonut

tällaisen alueen perustelluksi. Laajoissa lähi-toimintalähtöisissä hankkeissa kehitystoiminta on jäänyt usein liian väljäksi. Nyt neljän kyläkunnan muodostama kokonaisuus tuo uudentyyppiselle yhdessä toimimiselle tarvittavat haasteet.

Uudella tapaa käynnistyvää yhteistoimintaa tavoitellaan neljässä osa-alueessa. Eräänlaisena edelläkijana on rohkaistuminen yhdessä toimimiseen. Tavoitellaan asioita, joissa alueen asukkaat kokisivat mielekkääksi uudentyyppisen toimintarakenteen. Tarpeellista arkista toimintaa tehtäisiin itse kullekin sopivien roolien ja voimien puitteissa – näin meillä -osio.

Hyviltä näyttää -osio työstää näkyvää kyläkuva. Piirtäen, kuvaten, kyläkävelen ja aikaisemman materiaalin perusteella muodostetaan näkymää kylän ilmeestä. Aineisto on lähtökohta tuleville kehittämistoimille.

Kolmas osa-alue liittyy toimintaympäristön turvallisuuteen. Neljäs eli tämän seminaarin aihe tarkastelee alueen ympäristöllistä (- ympäristönsuojelullista) tilannetta – Ei li-rise, ei tipu.

Hankkeeseen liittyvän osa-alueen, Ei li-rise, ei tipu, sisältö kostuu neljästä eri teemasta:

- maa- ja metsätalouden sekä turvetuotantoalueiden valumat (ja laskeumat)
- uuden jättesiasetuksen vaatimiin toimenpiteisiin valmistautuminen
- roskaaminen ja jätehuolto
- ympäristönsuojelu yleisesti

Tuomalla samaan tilaisuuteen erilaiset toimijat saada aikaan:

1. Tietoon ja vuorovaikutukseen liittyvä kehityssyke
2. Alueen tulevaa toimintaa koskevia välittömiä ideoita
3. Perusteita, jopa selkeitä kohteita tuleville kehittämistoimille ja -hankkeille

Ideapäivä 4.12.2007

Kärämäen Sydänmaankylällä Kyläkeskus Sykkeessä

Ohjelma: (Aamupäivä: ympäristönsuojelulliset asiat)

Klo 9.30-10.00 Tulokahvit ja ilmoittautuminen

Klo 10.00 Tilaisuuden avaus: kunnanhallituksen pj. Mauno Ranto

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen puheenvuoro

Maatalouden ympäristökysymyksiin liittyvä puheenvuoro; te-keskuksen edustaja

Metsätalouden ympäristökysymyksiin liittyvä puheenvuoro; metsä-keskuksen edustaja

Turvetuotantoon liittyvä puheenvuoro; Vapo:n edustaja

Edellisiin liittyvä yleinen keskustelu

Klo 12.30 Lounastauko

Klo 13.15 (Iltapäivän asiat liittyvät jätevesiin ja jätehuoltoon.)

Jätteiden käsittely maaseudun haja-asutusalueilla

Uuden jättesiasetuksen toteutus; Kärämäen kunnan edustaja

Ympäristön roskaaminen; Kärämäen kunnan edustaja

Luonnonsuojelu

Keskustelu

Klo 15.30 Päätös ja lähtökahvit

Tilaisuus on avoin kaikille asiasta kiinnostuneille. Ilmoittautumiset ennakoon 30.11. mennessä p.08-773-805 / 040- 3568622. Tilaisuus on maksuton, mikä sisältää aloitus- ja päätöskahvit sekä kirjallisen materiaalin esityksistä. Lounaasta peritään maksu 10€.